

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Skolenhet 2 Campus Mölnåls

2021-01-01 - 2021-01-31

2021-01-27
Magnus Wetterqvist

Innehållsförteckning

1	Grunduppgifter	3
2	Utvärdering av förra årets plan	4
3	Främjande arbete	6
4	Kartläggning	7
5	Förebyggande arbete	9
6	Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling	10
7	Aktuella bestämmelser och definitioner	12

1 Grunduppgifter

Skolans namn: Campus Mölndal Skolenhet 2

Ansvarig rektor: Magnus Wetterqvist

Vår vision: Varje elev och anställd vid Vuxenutbildning Mölndal ska känna sig trygg och mötas av respekt för den man är. Den dagliga verksamheten ska främja likabehandling och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Elevernas delaktighet sker via elevenkät, elevråd/klassråd, elevintervjuer, samt i kontakt med andra elever och personal.

Personalens delaktighet sker genom presentation och bearbetning under APT.

Förankring av planen: Efter bearbetning av planen ska elever på lektioner informeras om planen. Nya elever får information om planen i samband med kursstart. Planen kommer även finnas tillgänglig på skolans hemsida.

2 Utvärdering av förra årets plan

Beskrivning av hur fjolårets plan utvärderats:

Likabehandlingsplanen för hela Campus Mölndal 2020 innehöll tre åtgärder. Den första var att alla elever ska känna till likabehandlingsplanen. Den andra var att alla elever ska veta vart de vänder sig om de känner sig kränkta eller illa behandlade och den tredje behandlade målet att inga elever ska känna sig kränkta eller illa behandlade.

Vid ingången av år 2020 fanns den förenklade likabehandlingsplanen översatt till de mest förekommande språken. Förberedelser var gjorda för att information om likabehandlingsplanen skulle vara en del av kursstarterna samt att planen skulle ha ett ökat fokus i undervisningen. Det fanns också ett undervisningspaket som hade tagits fram för att användas under ett tema om likabehandling. För de kortutbildade på studieväg 1 på SFI fanns också ett antal filmer som behandlar likabehandling framtagna.

Resultat av utvärdering av fjolårets plan:

Ett grundläggande problem med likabehandlingsarbetet under 2020 har varit att året har varit så präglad av Covid-19-pandemin. Detta har fått till följd att mycket av likabehandlingsarbetet har hamnat lite i skymundan. Men det är också så att det faktum att undervisningen till så hög grad bedrevs på distans innebar betydligt färre fysiska möten mellan lärare och elever, mellan elever och annan personal, samt mellan elever. Detta påverkar naturligtvis risken att bli kränkt eller känna sig illabehandlad. Många planerade aktiviteter har också behövt ställas in, bland annat temaveckor om likabehandling. Däremot har filmer om likabehandling visats och arbetats med på studieväg 1. Ett annat problem är den låga svarsfrekvensen för framför allt de grundläggande kurserna men också för SFI studieväg 2–3.

För Campus Mölndal skolenhet 2 har tre enkäter gjorts för att följa upp likabehandlingsarbetet. Den första enkäten är en SFI-enkät. Den genomfördes under januari 2021 med elever som under december 2020 studerade på studieväg 2–3 (kurs B-D på båda studievägarna) vid Campus Mölndal. Den andra enkäten är också en SFI-enkät som genomfördes med samtliga elever på studieväg 1. I den tredje enkäten ingår de grundläggande kurserna i den gemensamma större enkäten som även omfattar gymnasiala kurser, yrkesvux och YH. Dessa enkäter ligger till grund för utvärdering av fjolårets plan.

SFI-enkäten för studieväg 2–3 visar bättre resultat än åren innan. Det är bara en elev som uppger att hen har blivit dåligt behandlad av lärare, annan personal eller andra elever. 13 elever svarade jakande på denna fråga året innan. Denna elev ville dock inte svara på hur ofta det hade skett. 2019 uppgav flera av de elever som hade känt sig dåligt behandlade att det hade skett flera gånger.

SFI-enkäten för studieväg 1 genomförs för första gången. 2 elever uppger att det är någon som har varit ”dum emot dem”.

Enkäten för grundläggande, gymnasiala kurser, distanskurser och YH innehåller fler frågor om likabehandling. Resultatet för de grundläggande kurserna visar att det fortfarande finns mycket att jobba med. Det är bara 61 % som känner till att det finns en likabehandlingsplan och endast 43 % vet vart man ska vända sig om någon blir kränkt. 4 % av de elever som läser de grundläggande kurserna har känt sig kränkta och de uppger att det handlar om kränkningar antingen p.g.a. deras ålder eller att de är kvinnor.

Likabehandlingsplanen har också följts upp tillsammans med personalen på APT. Personalen gjorde också bedömningen att mycket av likabehandlingsarbetet hade blivit lidande av Covid-19 pandemin.

3 Främjande arbete

Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla på skolan och inkluderar både personal och elever. Med utgångspunkt i vuxenutbildningens värdegrund bidrar personal och elever till en god arbetsmiljö i våra verksamheter samt visar respekt för varje enskild individ och utgår från ett demokratiskt förhållningssätt.

Det är rektor som ansvarar för att personal och elever känner till planens innehåll och att det förankras i arbetet på skolan.

Både elever och personal ska känna till våra rutiner för att uppmärksamma och utreda ett fall.

Skolans insatser för att främja lika rättigheter och möjligheter:

Campus Mölndal är en mångkulturell verksamhet. Inom vuxenutbildning är utbildningen individanpassad och undervisningens innehåll kan variera i längd och innehåll. Det ingår i våra utbildningar kurser, bl.a. undervisning i svenska för invandrare och våra yrkesutbildningar, där diskussioner och reflekterande frågor ger möjlighet till att gestalta människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor.

Vid kursstart ska samtliga elever informeras om plan mot diskriminering och kränkande behandling. Eleverna ska då även informeras om våra rutiner för att uppmärksamma och utreda eventuella fall.

Frågor som likabehandling, mänskliga rättigheter och demokratisk värdegrund ingår som en naturlig och integrerad del i undervisningen.

4 Kartläggning

Kartläggningsmetod

- Elevenkäter för elever på grundläggande Vux och SFI kurs B, C och D, studievägarna 2 och 3, samt samtliga elever vid studieväg 1

Hur har elever involverats i kartläggningen:

Vi har använt en elevenkäten gjord av Indikator som underlag för vår kartläggning. Enkäten gjordes under veckorna 49-50 2020 samt vecka 2-3 2021 (SFI) och omfattade för skolenhet 2 elever på studieväg 1, 2 och 3 på SFI och elever som läser på grundläggande kurser. Eleverna på grundläggande fick samma digitala enkät som elever som läste kurser på gymnasial nivå, medan SFI-elever fick en något språkligt anpassad enkät. Elevenkäten har genomförts årligen sedan 2014.

Svarsfrekvensen för SFI-enkäten, studieväg 2–3, var 35 % och för studieväg 1 66 %.

15 % av eleverna på grundläggande kurser svarade på webbenkäten. Det är en betydligt lägre svarsfrekvens än tidigare.

Hur har personalen involverats i kartläggningen:

Personalen har deltagit i uppföljningen av 2020 års likabehandlingsarbete på APT och kommer delges resultatet på följande APT. Resultat av enkäten läggs också ut på personalsidorna Google Drive. Kartläggningen ligger till grund för arbetet med likabehandlingsmoment i undervisningen.

Resultat och analys av kartläggning:

SFI studieväg 2 och 3:

I undersökningen fanns två frågor som gäller likabehandling. 99 % anger att de inte har känt sig kränkta eller illa behandlade under sin studietid. 93 % gav det svaret 2019. Den elev som kände sig kränkt 2020 har inte angett om det var lärare, övrig personal eller annan elev som kränkte honom eller henne. Året innan var det fler elever som kände sig kränkta. 4 % angav då att de hade känt sig kränkta och illa behandlade av lärare, 1 % av annan personal och 3 % kände sig kränkta av annan elev. 2020 års enkät visar med andra ord en förbättring mot föregående år.

SFI studieväg 1:

Studieväg 1 fick bara en fråga angående likabehandling, huruvida någon hade varit dum mot dem. 94 % svarar att ingen ”är dum” mot dem. De betyder att tre elever svarar att någon har varit ”dum” mot dem. Några jämförelser mot tidigare år finns inte eftersom det är första gången en enkät genomförs på studieväg 1.

Elever på grundläggande Vux:

Resultatet på frågan om man vet vart man ska vända sig om man själv eller en studiekamrat utsätts för diskriminering eller kränkande behandling är påfallande lågt för elever på grundläggande kurser. Endast 43 % svarar ja på frågan. Då är det ändå en procentuell förbättring från år 2019 då endast 37 % uppgav att de kände till vart de skulle vända sig om någon blev kränkt. Det är svårare att jämföra med tidigare år (innan 2019) eftersom frågan då hade följande formulering:

Känner du till den likabehandlingsplan som finns inom Campus Mölndal och vart du ska vända dig om du eller en studiekamrat blir utsatt för diskriminering eller kränkande behandling?

Den tidigare frågan innehöll med andra ord två frågor i en och det gör det svårt att jämföra med 2019 års resultat, även om man kan konstatera att 46 % då svarade ett ja på det årets fråga. När det gäller frågan om man känner till likabehandlingsplanen är det 61 % av de grundläggande eleverna som svarar att de känner till den.

87 % av eleverna på de grundläggande kurserna har *inte* upplevt sig kränkta 2020, vilket är en förbättring mot 2019 då 80 % av eleverna svarade att de *inte* hade blivit kränkta eller illa behandlade. De elever som uppger sig ha blivit kränkta eller illa behandlade anger att det handlar om kränkning p.g.a. ålder och p.g.a. att de är kvinnor.

De elever som uppgett att de har blivit kränkta har inte uppgett om det är lärare, övrig personal eller andra elever som har kränkt dem.

Eleverna på grundläggande Komvux har inte heller angett hur många gånger de har blivit kränkta.

Slutsatser

Det är svårt att dra några större slutsatser av likabehandlingsarbetet 2021. Covid-19-pandemin har inneburit en stor grad av distans mellan personal och elever samt mellan elever. Förbättringar i enkätsvaren, som till exempel att färre elever känner sig kränkta på SFI, kan till exempel till stor del bero på färre interaktioner. Eftersom människors lika värde är en naturlig del av vuxenutbildningens och lärarnas värdegrund har naturligtvis likabehandling även ingått i undervisningen 2020. Men faktum kvarstår, många aktiviteter på likabehandlingsområdet har också fått ställas in eller skjutas på framtiden. Den låga svarsfrekvensen på enkäterna (förutom studieväg 1) gör det också problematiskt att dra slutsatser utifrån ett systematiskt likabehandlingsarbete. Planen är därför att göra en nystart i likabehandlingsarbetet. Bland annat planeras en temavecka där man aktivt jobbar med dessa frågor. Det är också viktigt att likabehandlingsarbetet blir en naturlig del av introduktionen vid kursstarten igen. En annan slutsats är att elevenkäten behöver genomföras i samband med lektioner i de olika grupperna. Annars blir svarsfrekvensen för låg.

5 Förebyggande arbete

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

Mål: Alla elever ska känna till likabehandlingsplanen.

Insats: Informationsinsatser på grundläggande måste bli tydligare, så fler elever känner till likabehandlingsplanen.

Ansvarig: Rektor och lärare

Datum: 2021

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

Mål: Alla elever ska veta vart de ska vända sig om de känner sig kränkta eller illa behandlade.

Insats: Fortsatt information kring likabehandlingsplanen i samband med kursstart, på lärplattformen, men också i studerandehandboken, speciellt för grundläggande kurser.

Ansvarig: Rektor och lärare

Datum: 2021

Åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling

Mål: Inga elever ska känna sig kränkta eller illa behandlade

Insats: Likabehandling ska vara ett stående inslag i undervisningen. Inslag som berör likabehandlingsarbetet ska fortsätta på SFI och intensifieras på grundläggande kurser.

Ansvarig: Lärarna

Datum: 2021

6 Rutiner för att uppmärksamma och utreda fall av kränkande behandling

Alla elever har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheten. Huvudmannen ska därför ha system för hur en anmälan om trakasserier eller kränkande behandling ska göras så att den kommer såväl rektorn som huvudmannen till del.

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som kan krävas för att förhindra förekomsten av kränkande behandling i framtiden.

6 kap. 10 §

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

Utifrån det ovan nämnda ska anmälningar om kränkande därför behandlas enligt den här rutinen.

- Om en elev kontaktar någon av skolans personal med information om att eleven upplever sig utsatt för kränkningar av något slag ska den av personalen som tar emot informationen av eleven anmäla detta vidare till rektor.
- På samma sätt ska någon i skolans personal som uppmärksammar att en elev utsätts för kränkningar anmäla det till rektor.
- Rektor ska anmäla till huvudmannen att en elev upplever sig utsatt för kränkningar.
- Huvudmannen ska skyndsamt utreda situationen. Huvudmannen identifierar vilken typ av kränkningar som förekommit och ställer kontrollfrågor utifrån det regelverk som finns. Huvudmannen söker särskilt efter konkreta exempel på handlingar, ageranden eller beteenden och gör en analys och bedömning utifrån

detta. Huvudmannen ska under utredningen av kränkande behandling samarbeta med rektor samt personal som kan ha kännedom om situationen.

- När huvudmannens utredning är klar ska samtal hållas med den eller de som utfört de kränkande handlingarna. Centralt för samtalet är att det ska vara helt klart för en elev eller anställd att skolan inte accepterar beteenden och ageranden som kan uppfattas som kränkande.
- Den elev som utsatts för kränkande behandling ska erbjudas det stöd och den hjälp som behövs för att eleven ska uppleva trygghet och studiero på skolan.
- Samtliga åtgärder som vidtas utifrån utredningen ska dokumenteras och följas upp.

Notera: Om den som utsätter eleven för kränkande behandling är en eller flera andra elever kan det vara aktuellt att vidta disciplinära åtgärder mot den eller de eleverna. Det ska också påminnas om att lärare eller rektor får och ska vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Det kan t.ex. vara att bryta upp pågående kränkande behandling.

7 Aktuella bestämmelser och definitioner

Lagstiftningen om förbud mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling av barn och elever i skolan tar fasta på barns och elevers rätt till en trygg skolgång fri från alla former av kränkningar och missgynnanden. Då är det viktigt att personal och elever också känner till vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är:

Förbud mot diskriminering och trakasserier regleras i diskrimineringslagen, medan förbud mot kränkande behandling regleras i skollagen. Personal på skolan har anmälningsplikt och förbud mot att diskriminera och kränka elever finns.

De styrdokument som dokumentet utgår från är:

- Skollagen (2010:800) 6 kap 1–16 §§ samt 1 kap 4-5 §§ samt 8-9 §§
Diskrimineringslagen (2008:567) 1–4 kap
- Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Definitioner

Direkt diskriminering:

innebär att en elev missgynnas genom att behandlas sämre än en annan elev behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om det har samband med elevens kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev nekas att vara med i en tävling på grund av att han eller hon är tjej eller kille.

Indirekt diskriminering:

innebär att en elev missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning viss sexuell läggning eller viss ålder. Detta gäller dock inte om bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

Exempel: En lärare betonar ensidigt den ena eller andra redovisningsformen i undervisningen som innebär att elever med funktionsnedsättning inte får tillfälle att redovisa sina kunskaper fullt ut.

Bristande tillgänglighet:

Att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Exempel: Att en elev inte ges de hjälpmedel som den behöver eller att matsalen är belägen på en plats som förhindrar att samtliga elever ges tillgång till den.

Trakasserier:

Trakasserier innebär ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till hans eller hennes religiösa rutiner.

Sexuella trakasserier:

Innebär ett uppträdande/agerande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

Exempel: En elev yttrar sig nedlåtande om en annan elev kopplat till sexuella anspelningar.

Instruktioner att diskriminera:

En person i ledande ställning får inte ge order eller instruera om att någon elev ska diskrimineras.

Exempel: En lärare antyder vid överlämning av en kurs till en annan lärare att en elev som skulle behöva särskilt stöd inte bör ges särskilt stöd med hänvisning att eleven inte tagit emot stödet tidigare.

Diskrimineringsgrunder

- **Kön:** Kvinna eller man. Även transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** någon identifierar sig som kvinna eller man eller ger uttryck för att tillhöra ett annat kön genom sin klädsel eller annat uttrycksmedel.

- **Etnisk tillhörighet:** tillhörighet till en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg.
- **Religion/annan trosuppfattning:** livsstilsingripande tro på en högre ickevärldslig makt eller en gud, exempelvis islam eller kristendom (religion), buddism, eller avsaknad av tro på en sådan högre makt eller gud, ateism (annan trosuppfattning).
- **Funktionsnedsättning:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- **Sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- **Ålder:** uppnådd levnadslängd.

Kränkande behandling

Avser ett uppträdande/agerande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Exempel: en grupp elever sprider nedsättande rykten, förlöjligar eller fryser ute andra elever. Kränkningar kan också ske genom e-postmeddelanden, SMS eller liknande. Det kan även vara att man blir retad för hur man ser ut, att man är blyg eller anses annorlunda.